

- חדשות המחלקה המנהלית -

אינטרס כלכלי-מסחרי ביסוד לבקשה לפי חוק חופש המידע

ע"מ 7744/10 המוסד לביטוח לאומי נ' עו"ד יפית מנגל

12 בדצמבר, 2012

לאחרונה קבע בית המשפט העליון כי אין פסול בכך שבבסיסה של בקשה לפי חוק חופש המידע, יעמוד מניע כלכלי-מסחרי, כלומר, כי יש למסור מידע גם אם הוא מבוקש לצורך הפקת רווחים, וזאת בהעדר סייג בחוק אשר מגביל מסירה של מידע מטעם כזה.

העובדות:

המשיבה, עו"ד יפית מנגל, הגישה למוסד לביטוח לאומי (המל"ל) בקשה לפי חוק חופש המידע, בגדרה דרשה לקבל רשימה של מעסיקים שעתידים לקבל מביטוח לאומי החזרים כספיים. לטענתה, מעסיקים אלה עתידים לקבל החזר כספי נמוך ממה שזכאים לו על-פי דין, ולכן מעוניינת בפרטיהם על-מנת שתוכל להביא זאת לידיעתם. המל"ל סרב לבקשת המשיבה ומשכך עתרה לבית המשפט.

בית המשפט לעניינים מנהליים קבע מנגנון, לפיו מל"ל יידע את אותם מעסיקים על הכוונה למסור את פרטיהם ואת הסיבה המדויקת לכך; וככל שמעסיקים אלה יתנגדו למסירה, יהיה עליהם להודיע דבר התנגדותם, ופרטיהם לא יועברו. נקבע, כי מעסיק שלא ישיב לפניה, יהיה שקול למסכים.

על פסק דין זה ערער מל"ל לבית המשפט העליון.

הערעור בבית המשפט העליון:

בית המשפט העליון קיבל חלקית את הערעור, בקבעו כי המנגנון שהוצע על-ידי בית המשפט המחוזי הולם את תכליות החוק (ולענין זה מפנה בית המשפט לפרשת [עיריית חדרה](#)), אולם נקבע כי בהודעה שתשלח למעסיקים, יושמט שמה של עורכת הדין הדורשת את המידע, זאת משום שחוק חופש המידע לא נועד להיות מתווך בין נותני שירותים לבין צרכנים פוטנציאלים וכן, משום שציון שמה של עורכת הדין עלול להקנות לה יתרון על פני עורכי דין אחרים שגם כן הביעו ענין ברשימת המעסיקים המבוקשת.

במסגרת פסק-הדין, נדונה הלגיטימיות של בקשת מידע על רקע כלכלי-מסחרי.

דעת הרוב בפסק הדין קבעה כי אין במניע כזה כדי לשמש עילת סירוב לבקשה. ראשית, משום שעילה כזו איננה מנויה בחוק. בית המשפט מצוין כי בהעדר מגבלה או סייג על-פי-

למידע נוסף ניתן לפנות
לעו"ד גילי שפר
gili@bf-law.co.il

טלפון: 04-8371505
פקס: 04-8370231
שד' מוריה 50 חיפה
מיקוד 34572
www.bf-law.co.il

מזכר זה כולל מידע כללי בלבד ואינו מהווה יעוץ משפטי או תחליף ליעוץ משפטי. מזכר זה מוגש כשירות ללקוחותינו. יש לשקול את נסיבותיו הפרטניות והקונקרטיים של כל מקרה לגופו ולשם כך יש להיוועץ עמנו.

- חדשות המחלקה המנהלית -

אינטרס כלכלי-מסחרי ביסוד לבקשה לפי חוק חופש המידע

ע"מ 7744/10 המוסד לביטוח לאומי נ' עו"ד יפית מנגל

דין, ונוכח זכותו של מבקש המידע לקבל את המידע ללא חובת נימוק (סעיף 7(א) לחוק), **ברירת המחדל היא חשיפת המידע**. הנטל הוא על הרשות להצדיק את אי העברת המידע, ואין היא יכולה להסתפק בתקיפת המניע לבקשה.

עוד מבהיר בית המשפט, כי גם כשבקשה מבוססת על המניע כלכלי-מסחרי, אין בכך משום סתירה בהכרח לתכליות החוק, בדבר שקיפות וביקורת ציבורית על מעשי השלטון. ישנם מקרים בהם מניע כלכלי-מסחרי של פרט, מהווה למעשה תמריץ עבורו להיטיב עם הציבור, שכן, המניע הכלכלי-מסחרי לקבלת המידע קשור קשר הדוק להטבת מצבו של הציבור על רקע הפרה כלשהי של חובות הרשות, בדרך של השבת כספים שנגבו שלא כדין. זאת, בדומה לתועלת הציבורית הצומחת, למשל, מתובענות ייצוגיות.

כב' השופט יצחק עמית היה בדעת מיעוט בפסק הדין. דעת המיעוט סברה כי מניע מסחרי-כלכלי העומד בבסיס הבקשה למידע עומד בניגוד מוחלט לתכלית החוק ומהווה שימוש לרעה בחוק. עמדת המיעוט חששה מהצפה של בקשות על בסיס חוק חופש המידע מידי גורמים מסחריים המחפשים בכל מקום הזדמנות חדשה לרווח. על-פי דעת המיעוט, תנאי מקדמי לקבלת מידע על פי החוק הוא שהמידע יעמוד בקנה אחד עם תכליות החוק, היינו, ניטור וביקורת על פעילות הרשות והתנהלותה, ולא מידע שהצטבר אצל הרשות אגב פעילותה. דעת המיעוט הדגישה את העובדה כי החוק נועד להקל על הגישה לקבל מידע אודות הרשות ולא מידע אודות הפרטים המוחזק אצל הרשות מתוקף התנהלותה.

נשמח לעמוד לרשותכם בכל הבהרה שתידרש.

בכבוד רב,

גילי שפר, עו"ד